

Nr 214.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om upphävande av 1 § andra stycket lagen den 7 juni 1934 (nr 247) om straff för vissa brott vid förande av motorfordon; given Stockholms slott den 10 mars 1939.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om upphävande av 1 § andra stycket lagen den 7 juni 1934 (nr 247) om straff för vissa brott vid förande av motorfordon.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gerh. Strindlund.

Förslag

till

Lag

**om upphävande av 1 § andra stycket lagen den 7 juni 1934 (nr 247)
om straff för vissa brott vid förande av motorfordon.**

Härigenom förordnas, att 1 § andra stycket¹ lagen den 7 juni 1934 om straff för vissa brott vid förande av motorfordon skall upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1939.

¹ Senaste lydelse av 1 § se SFS 1937: 110

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet
på Stockholms slott den 3 mars 1939.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden
PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER,¹ ENGBERG, QUENSEL
FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler
chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Strindlund, fråga om
*utvidgning av tillämplighetsområdet för lagen den 7 juni 1934 om straff för
vissa brott vid förande av motorfordon.*

Föredraganden anför:

Enligt 1 § första stycket lagen den 7 juni 1934 om straff för vissa brott
vid förande av motorfordon skall den, som vid framförande av automobil,
motorcykel eller traktortåg är så påverkad av starka drycker att han kan an-
tagas icke äga nödigt herravälde över sina handlingar, straffas med fängelse
i högst ett år eller, där omständigheterna äro mildrande, med dagsböter,
dock ej under tio. Har någon vid förande av fordon som i 1 § avses varit
så påverkad av starka drycker som där sägs eller överskridit medgiven has-
tighet, och har han därvid ådagalagt grov vårdslöshet eller visat uppenbar
likgiltighet för andra människors liv eller egendom, skall han enligt 2 §
i lagen dömas till fängelse eller straffarbete i högst ett år. Har förare av
fordon varom i 1 § sägs vid sammanstötning, påkörning eller annan därmed
jämförlig händelse avlägsnat sig från platsen, innan de åtgärder vidtagits
vartill händelsen skäligen bort föranleda, eller undandragit sig att uppgiva
namn och hemvist eller lämna övriga upplysningar om händelsen, vare
straffet i enlighet med föreskrift i 3 § fängelse i högst ett år eller, där om-
ständigheterna äro mildrande, dagsböter. — Med motorcykel avses i lagen
— i följd av bestämmelse i 1 § andra stycket — icke motorfordon, som en-
ligt vad särskilt är stadgat skall anses såsom lättviktsmotorcykel.

I motorfordonsförordningen förstås jämlikt 1 § 1 mom. med lättviktsmo-
torcykel ett tvåhjuligt motorfordon bestående av en för framdrivande ute-
slutande medelst trampning inrättad cykel, som försetts med hjälpmotor,
med fullständig utrustning vägande högst 20 kilogram, och vars tjänstevikt,
så beräknad som i 2 § 2 mom. sägs, icke överstiger 45 kilogram. Motsvarande
bestämmelse finnes upptagen i vägtrafikstadgan. Enligt kungl. kungörel-

sen den 18 december 1936 med vissa bestämmelser angående lättviktsmotorcyklar skola vissa fordon av annan beskaffenhet för tiden till och med den 30 juni 1942 anses såsom lättviktsmotorcyklar.

Enligt 18 § 3 mom. motorfordonsförordningen får lättviktsmotorcykel föras allenast av den som fyllt 16 år. Bestämmelserna i samma förordning om besiktning, registrering och körkort äro ej tillämpliga å sådant fordon eller dess förare. Jämlikt stadgande i 2 § trafikförsäkringslagen är lättviktsmotorcykel undantagen från försäkringsplikt.

Då förandet av lättviktsmotorcykel, såsom förut nämnts, undantagits från tillämpningen av 1934 års lag om straff för vissa brott vid förande av motorfordon, kan en av starka drycker påverkad förare av lättviktsmotorcykel här för dömas till ansvar endast om de i 18 kap. 15 § strafflagen angivna förutsättningarna föreligga. Av samma anledning kan den, som under de i 2 § av 1934 års lag angivna förhållandena vid förandet av lättviktsmotorcykel ådagalagt grov vårdslöshet eller visat uppenbar ligkiltighet för andra människors liv eller egendom, allenast om han varit drucken fällas till böter för fylleri enligt 18 kap. 15 § strafflagen eller, om han överskridit medgiven hastighet, straffas med dagsböter jämlikt 39 § vägtrafikstadgan. För en sådan förares vidkommande medför ett åsidosättande av bestämmelserna i 3 § av 1934 års lag icke någon straffpåföljd, enär motsvarande bestämmelser i vägtrafikstadgan icke äga tillämpning å förare av motorfordon.

I en vid 1938 års riksdag väckt motion (II: 329) yrkades, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en översyn snarast möjligt av bestämmelserna rörande ansvar och andra påföljder för framförande av motorfordon i av starka drycker påverkat tillstånd jämte övriga hithörande stadganden samt om framläggande för riksdagen av förslag till bestämmelser, ägnade att i högre grad än nu gällande befordra ökad trafiksäkerhet och nykterhet. I motionen uttalades bland annat, att det syntes vara tillbörligt, att jämväl berusad förare av lättviktsmotorcykel dels underkastades ansvar redan vid en lindrigare berusningsgrad än 18 kap. 15 § strafflagen förutsatte, och dels drabbades av strängare straff än i detta lagrum stadgades.

Andra lagutskottet, som behandlade motionen, anförde i utlåtande (nr 17), att starka skäl syntes enligt utskottets mening tala för att en av sprit påverkad förare av lättviktsmotorcykel skulle kunna straffas redan vid en lindrigare berusningsgrad samt i varje fall på ett kännbarare sätt än vad för närvarande vore möjligt. Då utskottet emellertid hade anledning antaga, att frågan om skärpt bestraffning för spritpåverkade förare av lättviktsmotorcyklar vore föremål för övervägande hos 1937 års sakkunniga rörande trafiksäkerheten, vilkas betänkande torde komma att avgivas under år 1938, hade utskottet icke funnit skäl föreligga för riksdagen att hos Kungl. Maj:t göra någon framställning rörande förevarande spörsmål. I enlighet härmed hemställde utskottet, att motionen i nu ifrågavarande del icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Denna utskottets hemställan bifölls av riksdagen.

Den 30 juli 1938 avgåvo förenämnda sakkunniga rörande trafiksäkerheten betänkande med förslag till ändrade bestämmelser angående lättviktsmotorcyklar. I betänkandet anfördes, att tillgänglig statistik över trafikolyckor med all tydlighet vederlade det stundom hörda påståendet, att lättviktsmotorcykeln skulle utgöra ett med den vanliga trampcykeln jämförligt, relativt ofarligt fordon. Fastmera syntes den farlighet, i första hand för fordonets egen förare, som utmärkte den vanliga motorcykeln, föreligga även i fråga om lättviktsmotorcykeln. Vad sålunda anförts hade närmast avseende å den nu gängse typen av lättviktsmotorcyklar. Denna typ kunde uppnå topphastigheter på över 70 kilometer i timmen och en normal hastighet som överstege 50 kilometer i timmen. Det ville synas, som om erforderliga tekniska och kommersiella förutsättningar för närvarande icke skulle föreligga för framställande av en ny typ av lättviktsmotorcykel, väsentligt långsammare än den nuvarande typen. Det vore därför nödvändigt att räkna med att lättviktsmotorcyklar, som i huvudsak överensstämde med de nuvarande, komme att tillverkas och försälas även i fortsättningen. Inför denna situation gällde det för statsmakterna att icke lämna något medel oförsökt för nedbringande av de risker, som vore förenade med användningen av dylika fordon. Det medel, som i sådant avseende främst stode till buds, bestode i ökad kontroll över fordon och förare. Vid den närmare prövning, som de sakkunniga underkastat hithörande frågor, hade de för sin del kommit till den uppfattningen, att de skäl, som tidigare föranlett statsmakterna att för de egentliga motorcyklarnas vidkommande föreskriva besiktning, registrering, körkort och trafikförsäkring, med samma styrka talade för att i stort sett enahanda bestämmelser vunne tillämpning jämväl beträffande lättviktsmotorcyklar av nu gängse typ samt att de trafikregler och straffbestämmelser, som ansetts påkallade beträffande förstnämnda fordon, borde gälla även för de senare. De sakkunniga föreslogo i anslutning härtill, såvitt nu är i fråga, att 1934 års lag om straff för vissa brott vid förande av motorfordon skulle göras tillämplig även å förare av lättviktsmotorcykel.

Över betänkandet ha, efter remiss, yttranden inkommit från överståthållarämbetet, samtliga länsstyrelser, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, trafikförsäkringssakkunniga, statspolisintendenten, kungl. automobilklubben, automobilbesiktningsmännens förening, nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, motorförarnas helnykterhetsförbund, motormännens riksförbund och svenska motorförbundet. Ytterligare ha skrifter avgivits från bland andra tillverkare av lättviktsmotorcyklar.

De sakkunnigas förslag i förevarande del har i de flesta yttranden tillstyrkts eller lämnats utan erinran i sak. I några yttranden har dock den meningen gjorts gällande, att möjlighet förefunnes att tillverka en typ av lättviktsmotorcykel, som vore väsentligt långsammare och mera trafiksäker än den nuvarande, och att anledning förelåge att beträffande dylik lättviktsmotorcykel tillämpa lindrigare bestämmelser än dem som borde föreskrivas i fråga om snabbare fordon.

Departement-
chefen.

Frågan huruvida lättviktsmotorcyklar skola i olika hänseenden intaga en i förhållande till andra motorcyklar gynnad ställning har vid upprepade tillfällen varit föremål för statsmakternas övervägande. Såsom de sakkunniga rörande trafiksäkerheten anför, torde lättviktsmotorcyklar av de typer, som numera tillverkas, i allt större utsträckning föranleda samma trafikrisker som den vanliga motorcykeln. De gällande särbestämmelserna i olika avseenden för lättviktsmotorcyklar torde därför i stort sett icke längre äga berättigande.

Jag har förut i dag anmält fråga om ändringar i motorfordonsförordningen och vägtrafikstadgan, innefattande bland annat, att begreppet motorcykel i nämnda författningar utvidgas till att omfatta jämväl lättviktsmotorcykel, varmed skall förstås en motorcykel med en till 40 kilometer i timmen begränsad maximihastighet. Därigenom skall för lättviktsmotorcykel inträda körkorts-, besiktnings- och registreringstvång. Chefen för justitiedepartementet har därjämte förut i dag anmält förslag om ändring i trafikförsäkringslagen, innebärande införande av försäkringsplikt för sådant fordon. Enligt min mening förefinnas tillräckliga skäl att låta förare av fordon av detta slag drabbas av samma straff som stadgats för förare av annat motorfordon.

På grund härav torde 1934 års lag om straff för vissa brott vid förande av motorfordon böra göras tillämplig å förare av lättviktsmotorcykel. Denna utvidgning av lagens tillämplighetsområde synes böra ske genom att upphäva den i 1 § andra stycket av lagen upptagna särskilda bestämmelsen, att med motorcykel i förevarande lag icke skulle avses motorfordon, som enligt vad särskilt vore stadgat skulle anses såsom lättviktsmotorcykel.

Förslagen till nyssnämnda ändringar i trafikförsäkringslagen, motorfordonsförordningen och vägtrafikstadgan äro avsedda att träda i kraft den 1 juli 1939, dock att för fordon som vid författningarnas ikraftträdande äro i bruk visst anstånd har synts böra medgivas. Motsvarande anstånd torde emellertid i förevarande fall icke vara behöfligt, i följd varav den av mig nu förordade lagändringen synes böra träda i kraft den 1 juli 1939.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom kommunikationsdepartementet upprättats förslag till *lag om upphävande av 1 § andra stycket lagen den 7 juni 1934 (nr 247) om straff för vissa brott vid förande av motorfordon*.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över ifrågavarande lagförslag, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall.

Ur protokollet:
Nils Hellenius.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 9 mars 1939.

Närvarande:

justitierådet] EKLUND,
regeringsrådet KELLBERG,
justitieråden LAWSKI,
VON STEYERN.

Enligt lagrådet den 8 mars 1939 tillhandakommet utdrag av protokoll över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 3 mars 1939, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om upphävande av 1 § andra stycket lagen den 7 juni 1934 (nr 247) om straff för vissa brott vid förande av motorfordon*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsrådet Christer Gemzell.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Wilhelm von Schwerin.

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet
å Stockholms slott den 10 mars 1939.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Strindlund, lagrådets den 9 mars 1939 avgivna utlåtande över det den 3 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till *lag om upphävande av 1 § andra stycket lagen den 7 juni 1934 (nr 247) om straff för vissa brott vid förande av motorfordon*.

Med förmälan att lagrådet lämnat förslaget utan erinran hemställer fördraganden, att förslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawermán.